

# Ouders informeren over mogelijke gevolgen scheiding voor kinderen

Toespraak van minister voor Jeugd en Gezin, André Rouvoet, op 2 april 2009

'Ik doe een appél op mediators, juristen en andere professionals die bij scheiding betrokken zijn, ouders te informeren over de mogelijke gevolgen voor kinderen en ouders te ondersteunen bij de invulling van het voortgezet ouderschap en de naleving ervan.' Dit zei minister Rouvoet bij de opening van het tweedaagse congres de vereniging Familierecht Advocaten Scheidingsbemiddelaars (vFAS) op 2 april 2009 in Sint-Michielsgestel.

**Dames en heren,**

Op 15 september 1796 was de eerste Nederlandse echtscheiding een feit. Of de Maastrichtse Agatha Lenaerts en Wilhelmus Meers samen afspraken maakten over de verdere opvoeding van de kinderen, daarnaar kunnen we alleen maar raden. Ook naar het aantal betrokken kinderen trouwens. Zes of acht, de overleveringen verschillen.

Maar als we het Rijksarchief Limburg mogen geloven, was de reden waarom Agatha van Wilhelmus wilde scheiden: 'meneer komt nooit opdagen'. Dan ligt het voor de hand te concluderen dat Wilhelmus het ouderschap geen warm hart toedroeg, laat staan het vóórtgezet ouderschap. Maar dat blijft natuurlijk gissen.

Zeker is wel dat de manier waarop we tegen scheiding aankijken en hoe we ermee omgaan in de loop der tijden is veranderd. De afgelopen decennia werd het steeds makkelijker om te scheiden, of je als paar nou kinderen had of niet. Scheiden werd daardoor meer het bereiken van een zakelijke schikking. Dat geldt helemaal als we naar het fenomeen flitsscheiding kijken.

De sociale aspecten en de belangen van kinderen bleven in het publieke debat veel meer op de achtergrond. Terwijl er met een scheiding natuurlijk altijd persoonlijke en sociale aspecten spelen. Ook al in de tijd van Agatha Lenaerts en Wilhelmus Meers.

Met de Wet zorgvuldige scheiding en voorgezet ouderschap, die per 1 maart van dit jaar geldt, zien we een bevestiging van iets waarvan u zich al jaren bewust bent: Het belang dat ouders praten over de gevolgen van hun scheiding en plannen maken voor de zorg voor hun kinderen. Voor veel scheidende ouders was dit al het geval. Niet voor iedereen. Voor de leden van de Vereniging Familierechtadvocaten Scheidingsbemiddelaars was het al gebruik om cliënten op dat belang te wijzen, maar dat geldt lang niet voor iedereen. Doordat het ouderschapsplan is opgenomen in de nieuwe wet, wordt uw gebruik de norm.

U werkt nu een maand officieel met de Wet zorgvuldige scheiding en voortgezet ouderschap. Een goed moment om nog eens te kijken naar de ratio erachter.

Een wet met een lange naam én een duidelijk doel: stabiliteit in de zorg voor kinderen. Dat is belangrijk want alle kinderen moeten alle kansen krijgen om zich goed te ontwikkelen en veilig en met plezier op te groeien. Ook als hun ouders uit elkaar gaan. Elk jaar krijgen meer dan 60.000 kinderen te maken met een scheiding.

Een derde van hen ondervindt problemen mede door langdurige en heftige conflicten tussen ouders. Problemen waardoor kinderen het risico lopen sneller te stoppen met school, depressief raken of agressief worden.

Ouders willen toch eigenlijk altijd dat er niets misgaat met de kinderen. En het meest voor de hand liggende middel is dan beter met elkaar praten en heldere afspraken maken over de zorg voor de kinderen. En een actieve rol blijven spelen om de rust voor kinderen weer te herstellen na de vaak chaotische tijd van de scheiding zelf. Rust brengen in de zorg voor kinderen. Daar is de wet voor bedoeld.

Uiteraard ligt de verantwoordelijkheid voor de zorg voor de kinderen bij de ouders zelf. Maar zorgvuldig scheiden en ouderschap voortzetten is in de praktijk niet altijd even makkelijk. U weet als geen ander dat het voor ex-partners moeilijk kan zijn om afspraken te maken. U ziet het waarschijnlijk vaak in uw praktijk of aan uw bureau gebeuren of eigenlijk misgaan.

Hoewel de meeste ouders zelf zullen vinden dat zij het belang van hun kind centraal stellen, bemoeilijken irritaties en hoogoplopende emoties het gesprek. Dat heeft zijn weerslag op de zorg voor de kinderen. Daarom doe ik een appél op mediators, juristen en andere professionals die bij scheiding betrokken zijn, ouders te informeren over de mogelijke gevolgen voor kinderen en ouders te ondersteunen bij de invulling van het voortgezet ouderschap en de naleving ervan.

### **Hoe zie ik dat voor me?**

Ik zei het al, u bent zich al jaren bewust van de noodzaak van afspraken tussen ouders. Uw vereniging van Familierecht Advocaten Scheidingsbemiddelaars werkt al met wat u noemt het 'Zorgplan'. Ik mag wel zeggen een goede voorloper van het Ouderschapsplan dat in de nieuwe Wet is opgenomen. Dat het ouderschapsplan al langer door u wordt gebruikt doet mij deugd, want dat zegt mij dat ook in uw werk de belangen van kinderen hoog in het vaandel gedragen worden. U heeft overigens ook geadviseerd bij de totstandkoming van de wet.

### **Dames en heren,**

Zorgvuldigheid in scheiding raakt aan omgangsvormen, met de kinderen maar ook met elkaar. De rol van de overheid daarbij is begrensd, maar niet afwezig. We weten het allemaal: Zorgvuldig scheiden betekent geen ruzie maken waar kinderen bij zijn, niet slecht spreken over de andere ouder, en de omgang met de andere ouder stimuleren. Dat wil zeggen, de andere ouder dus ook als ouder blijven erkennen. En het betekent duidelijke afspraken maken over de zorg voor de kinderen en je aan die afspraken houden. Het ouderschapsplan stimuleert die zorgvuldigheid. Het investeert in communicatie tussen de ouders, in goede afspraken, met als winst stabiliteit voor kinderen.

Als advocaat en mediator kunt u de wet duiden en maakt u ouders ervan bewust dat zij de zorg voor de kinderen zo goed mogelijk moeten inrichten. Uw rol daarin komt tijdens dit congres in verschillende workshops nog aan de orde. Maar u staat op dit vlak niet alleen. Op het terrein van de zorg ligt uw expertise trouwens vaak ook niet. Daarvoor zijn anderen beschikbaar.

In de Centra voor Jeugd en Gezin bijvoorbeeld. Die komen op dit moment overal in ons land van de grond. In 2011 heeft elke gemeente zo'n Centrum. Van daar uit ondersteunen professionals, waaronder jeugdgezondheidszorg, kinderen en de gezinnen waarin zij opgroeien. Het zijn eigenlijk lokale netwerken met verbindingen naar onderwijs en jeugdzorg.

Daar kunnen ouders en kinderen terecht met hun opvoed- en opgroevragen, dus ook met vragen rond scheiding. Vanuit uw professie kunt u ouders erop wijzen dat het Centrum voor Jeugd en Gezin of maatschappelijk werk beschikbaar is. Dat hulpverleners klaar staan waar dat nodig is.

Ook nadat de rechter uitspraak heeft gedaan. Dan mag de feitelijke scheiding wel achter de rug zijn, maar het scheidingsproces nog lang niet. Eigenlijk begint het dan pas. Dan moeten afspraken worden nageleefd.

Dat er nog veel mis kan gaan met zorg- en omgangsregelingen en de alimentatieplicht blijkt uit de rapportages van het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen: een flink deel van de alimentatieplichtigen stopt ten onrecht met het betalen van de alimentatie. Deel van mijn appél aan u als scheidingsbemiddelaar en/of mediator is ook aandacht te besteden aan deze fase van de scheiding. In nazorggesprekken bijvoorbeeld, én door uw cliënten te wijzen op de mogelijkheden bij de Centra voor Jeugd en Gezin.

Zij zetten zich in voor ouders en kinderen. Dat doet ook de overheid. Door te zorgen dat ondersteuning waarnaar u uw cliënten kunt verwijzen, beschikbaar is. Maar ook door ouders die uit elkaar gaan goed te informeren. Zo heeft mijn programmaministerie nu de brochure 'Uit elkaar ... en de kinderen dan?' gemaakt. Daarin staat alles over scheiden. Denk aan antwoorden op vragen als: Hoe kun je een scheiding het beste met kinderen bespreken? Of bij wie kun je voor advies terecht kunt, de mediator, het Centrum voor Jeugd en Gezin, of maatschappelijk werk?

Maar ook praktijkvoorbeelden: waarom praat een zevenjarig meisje dat bij haar moeder woont niet meer over vader? De brochure is uiteraard bedoeld als houvast voor ouders die daar behoefte aan hebben. Het boekje is klaar. Mijn programmaministerie zorgt ervoor dat de leden van de vereniging Familierecht Advocaten Scheidingsbemiddelaars deze zo snel mogelijk krijgen. Als het goed is ligt het vanmiddag al op de mat. Ik hoop dat het de scheidende ouders in uw praktijk kan ondersteunen.

### **Dames en heren,**

Hoe om te gaan met de nieuwe wet en de vereisten daarin. Dat zal in het dagelijks werk nog even stoeien zijn. En het zal het interessant zijn om te zien hoe rechters de ouderschapsplannen zullen beoordelen. De routine met deze wet moet nog komen. Maar ik heb er alle vertrouwen in. In u en in het doel van de wet: stabiele zorg voor kinderen. Ik wil u in ieder geval bedanken voor uw inzet, want u heeft, zoals ik al zei, een bijdrage geleverd aan deze nieuwe Wet. En u brengt het belang van de zorg voor kinderen al jaren duidelijk voor het voetlicht bij scheidende ouders.

Ik kan alleen maar zeggen: ga zo door zodat we niet meer hoeven gissen naar hoe ouders de zorg voor kinderen voortzetten nadat zij uit elkaar gaan. Zoals bij Agatha Lenearts en Wilhemus Meers in 1796. Zodat we zeker weten dat de zorg voor kinderen stabiel is. Zodat we zeker weten dat de belangen van kinderen voorop staan en ze alle kansen krijgen om gezond, veilig en met plezier op te groeien. Ook als hun ouders hebben besloten uit elkaar gaan.

Ik wens u een succesvol congres en veel succes bij de uitwerking van de wet in de praktijk.

Hartelijk dank voor uw aandacht.